

Petr a Pavel, apoštolově, mučedníci

narozeni: Petr: kolem Kristova narození v Betsaidě, Galilea

Pavel: kolem r. 10 až 5 před Kristovým narozením v Tarsu, Turecko

zemřeli: Petr: r. 64 (67?) v Římě, Itálie

Pavel: r. 67 v Římě

Petr: patron papežů; biskupství Osnabriick; řezníků, sklářů, truhlářů, hodinářů, zámečníků, kovářů, slévačů olova, hrnčírů, zedníků, cihlářů, mostařů, kameníků, síťářů, soukeníků, valchařů, rybářů, obchodníků s rybami, lodníků; trosečníků; kajícníků; zpovídajících se; panen; proti hadímu uštknutí; proti horečce, vzteklině, posedlosti a bolestem nohou; proti krádeži

Pavel: patron katolického tisku; dělnic; teologů a duchovních správců; tkalců, tkalců koberců, sedlářů, lanařů a košíkářů; proti ušním nemocem a křečím; proti hadímu uštknutí; proti strachu; za dešť; za plodnost polí

Dvě z nejvýznamnějších bazilik křesťanství připomínají život a působení obou velkých církevních knížat Petra a Pavla: dóm svatého Petra, největší chrám světa, postavený nad Petrovým hrobem, a mohutná stavba sv. Pavla Za hradbami, v Římě po svatopetrském domě největší kostel, zvedající se nad místem Pavlova posledního odpočinku. Oba chrámy navštěvují rok co rok obrovské zástupy poutníků; úcta apoštolských knížat neustává ani po dvou tisíciletích. Katolická církev spojila svátky obou apoštolů v jeden den. Petr a Pavel sice nezemřeli v týž den, ani ne v témže roce, avšak jejich životní dráhy jsou spolu úzce spjaty. Jejich cesty se často křížily, někdy probíhaly rovnoběžně, a oba podstoupili mučednictví v témže městě. Jiné podání říká, že oba se slaví 29. června proto, že byly ostatky Petra a Pavla 29. června 258 přeneseny z jejich hrobů, protože bylo nebezpečí znesvěcení při císařské konfiskaci. Na základě této události vzrostla úcta Petra a Pavla natolik, že jiná data o smrti nebo pohřbu upadla v zapomnění.

Petr se původně jmenoval Šimon, byl ženatý a žil s rodinou v Kafarnau, kde si vydělával na živobytí jako rybář. Jeho bratr byl Ondřej, učedník Jana Křtitele. Spolu s ním odešel Šimon za Ježíšem Kristem, když ten se ukázal jako pravý Mesiáš. Ježíš povolal oba za apoštoly a řekl Šimonovi: „Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále vystavím svou církev.“ Těmito slovy se ze Šimona stal Petr a později první hlava církve, první papež.

Brzy měl Petr v Jeruzalémě vysoké postavení a vykonal mocí, kterou propůjčil Ježíš jemu a ostatním apoštolům, četné zázraky. Horlivě kázal a podnikl více misijních cest.

Zvláště úspěšně působil v Antiochii a v Malé Asii, než přišel do Říma, kde v té době vládl Nero.

I zde v Římě chtěl Petr hlásat slovo Boží. Nero ho však dal zatknout a odsoudit k smrti na kříži. Jediná slova, kterými reagoval Petr na rozsudek, byla, že chce být ukřižován hlavou dolů, protože není hoden zemřít jako Kristus. Žádné prosby o život, žádné stížnosti nepřešly přes jeho rty, když byl popraven v roce 64 (nebo 67) - na kříži s hlavou dolů.

V Římě se setkal Petr opět s Pavlem, s nímž ho mnoho spojovalo, ale přesto se vyskytlo v průběhu desetiletí, leccos, co bylo příčinou sporu. Pavel přišel na svět mezi r. 10 a 5 před Kristovým narozením jako syn farizeje v Tarsu v dnešním Turecku a dostal jméno Šavel (Saul). Vyučil se řemeslu svého zámožného otce, stanařství. Šavel byl vysoce vzdělaný a měl nejlepší učitele, mezi jiným Gamaliela. Byl fanatickým pronásledovatelem křesťanů a účastnil se kolem roku 40 kamenování a zavraždění Štěpána před branami Jeruzaléma. Když dostal Šavel úkol organizovat v Damašku další pronásledování křesťanů, zjevil se mu cestou ukřižovaný Ježíš. Přemožen tímto zážitkem, padl Šavel slepý k zemi a musel být podle legendy do Damašku doveden, kde mu navrátil zrak Ananiáš, Ježíšův učedník, a pokřtil ho.

Na útěku před nepřáteli, kteří ho pronásledovali, přišel Pavel, jak se nyní jmenoval, do Arábie, kde působil k obrácení pohanů. V dalších letech vyplňovaly život obráceného Pavla velké misijní cesty. V mnoha zemích zakládal apoštol národů křesťanské obce, překonával největší překážky a nedal se odvrátit od svého směru žádnou situací, byť se zdála neřešitelnou. Pavel byl vícekrát bičován a kamenován a trpěl hladem a žízní až nesnesitelně.

Kolem r. 61 přišel Pavel, snad jako zajatec, do Říma, kde podle legendy vystoupil před Neronem spolu s Petrem. Také Pavel byl nakonec odsouzen krutým vládcem k smrti. Na místě, kde byl v roce 67 s'at, vytryskly na třech místech, kam dopadla jeho s'atá hlava, tři prameny (tre fontáne). Později zde postavili kostel S. Paolo alle Tre Fontáne.

Těla Petra a Pavla byla prý pochována zprvu na hřbitově, kde ve 4. století vznikl kostel sv. Šebestiána U katakomb (na Staré Appiově cestě), který zasvětili v 9. století sv. Šebestiánu. Později dostal Petr nový hrob, nad nímž dal císař Konstantin Veliký postavit mohutnou baziliku, ve které byl mezi jiným korunován v roce 800 Karel Veliký na císaře. Tento chrám se v průběhu staletí stále více propadal, až dal papež Mikuláš V. příkaz k jeho úplné obnově, s níž bylo započato v r. 1452/54. V roce 1626 byl vysvěcen dnes známý svatopetrský dóm, v němž jsou uchovávány v Confessio pod hlavním oltářem Petrovy ostatky.

Také původní kostel nad pozdějším Pavlovým hrobem pochází z konstantinské doby. Císař Valentinián II. a císař Teodosius dali malý kostel od r. 386 nahradit obrovskou pětিলodní bazilikou, jejíž stavba se protáhla až do poloviny 5. století. Než v r. 1823 obrátil pustošivý požár raně křesťanský chrám sv. Pavla Za hradbami z větší části v prach a popel, přestál po staletí všechny zmatky. Papež Lev XII. dal novou stavbu kostela postavit ve stejných rozměrech, jaké měla zničená předchozí katedrála. Pod hlavním oltářem s krásným gotickým svatostánkem je dnes Confessio (hrob mučedníka) s ostatky apoštola Pavla.

Úcta a tradice:

Petr: Petrův kult lze prokázat na Západě asi od poloviny 3. století. Ve 4. století už byly kostely sv. Petra v Konstantinopoli a v Ravenně. Větší část všech biskupských kostelů na Západě nesla až do 12. století jméno církevního knížete.

Katolická církev zná více Petrových svátků; vedle 29. června jsou to: Stolce svatého Petra (Cathedra Petři) 22. února; svátek byl zaveden v Římě ve 4. století. Od r. 1960 se slaví tento svátek jako vzpomínka na pověření Petra pastýřským úřadem. Sv. Petra v okovech 1. srpna; jednoho 1. srpna byl prý posvěcen kostel sv. Petra V okovech v Římě, v němž se uchovávají dodnes řetězy, jimiž byl Petr ve vězení připoután. Další domnělé relikvie řetězů se ukazují u sv. Cecilie (Řím), v Metz a Mindenu. (Svátek sv. Petra v okovech byl r. 1960 zrušen.) Posvěcení římských bazilik svatých apoštolů Petra a Pavla 18. listopadu; tento svátek se vztahuje původně na vysvěcení původního kostela sv. Petra 18. listopadu 326. Dnešní svatopetrský dóm byl rovněž vysvěcen 18. listopadu, a to r. 1626.

Nejen v Římě, i ve Francích a u Anglosasů byl Petr v raném středověku velmi uctíván; karolinský královský dům jmenoval dokonce církevního knížete svým patronem.

V Římě upomínají dodnes mnohá místa a především další kostely na Petra. Ostatky uchovávají mezi jiným: sv. Jan v Lateránu (hlavy Petra a Pavla), sv. Jan a Pavel, sv. Cecilie, P. Maria v Trastevere, sv. Praxeda a S. Gregorio al Celio. Také v jiných evropských chrámech se tvrdí, že mají část relikvií.

Na Petra s nebeským klíčem se vztahuje zvyk s Petrovými klíči, jimž se připisuje po staletí velký význam. V této souvislosti se považuje Petr za pána počasí (= Petr „dělá“ dobré počasí).

Pavel: Pavlův den nehraje v tradici žádnou větší roli. Někteří sedláci považují den za předpověď pro vhodné podzimní počasí, občas i pro sklizeň oleje. V dřívějších dobách se slavil Pavlův svátek také 30. června. Např. papež Hadrián I. (od r. 772 do r. 795) přeložil svátek sv. Pavla na 30. června, aby se svátky Petra a Pavla mohly slavit každý zvlášť.

Pavlovy ostatky se uchovávají kromě kostela sv. Pavla Za hradbami a sv. Jana v Lateránu (hlava) v Římě také v římských kostelích S. Paolo alla Regola, sv. Anežky, sv. Ignáce, sv. Vavřince a Damase, sv. Praxedy a sv. Eustacha. Jiná místa uctívání na světě jsou Tarsus, Londýn, Munster, Frankfurt, Korvey, Malta, Zaragoza, Utrecht. Další svátky sv. Pavla: 25. ledna (obrácení), 16. dubna (přenesení hlavy), 6. července (první příchod do Říma), 1. září (znovunabytí zraku), 18. července a 21. února.

Znázorňování:

Petr: velký církevní kníže Petr je znázorňován jako apoštol nebo jako papež. Mívá u sebe klíč, berlu, knihu, svitek spisu, rybu, kříž nebo koho. Často je vyjadřována umělecky také scéna ukřižování (hlavou do Většinou má Petr kulatou, spíše širokou hlavu a okrouhlý vous. Od středověku byl znázorňován také holohlavý s kadeří na čele. Vyskytují se i scény, jak vyráží Petr vodu ze skály, jak je zatýkán, jak sedí v žaláři, věřící kolem ho nebo ve zpovědnici. Často je Petr znázorněn i společně s Pavlem.

Pavel: Pavel byl zobrazován většinou jako malý muž, holohlavý a s dlouhým vousem. Jsou však i pozdější znázornění, kde je ho vidět jako silného, velkého mi Pavel má v pravé ruce větší knihu, v levé meč. Často ho lze vidět se třemi prameny (tre fonáne) (zázrak s prameny). Jiné předměty se u Pavla vyskytují jen ve zřídka (někdy jako u Petra také svitek spisu). Petr a Pavel jsou znázorněni častěji i s Kristem ve svém středu.

PROSBY:

Kristus zbudoval svou církev na základech apoštolů a proroků. S důvěrou ho prosme:

Pane, přispěj na pomoc svému lidu

Kriste, tys povolal rybáře Šimona, aby se stal rybářem lidí,

— *nepřestávej posílat světu hlasatele evangelia, aby se v tvé církvi shromáždily všechny národy.*

Tys nedopustil, aby bouře zničila loď s učedníky,

— *ochraňuj svou církev v rozbouřeném světě před zmatkem a bezradností.*

Po svém zmrtvýchvstání jsi shromáždil své učedníky kolem Petra,

— *sjednocuj všechny svůj lid v jediné společenství kolem Petrova nástupce.*

Tys poslal apoštola Pavla hlásat evangelium národům,

— *dej, ať je slovo o spáse hlásáno všemu tvorstvu.*

Své církvi jsi svěřil klíče nebeského království,

— *otevři bránu nebes všem, kdo ve svém životě důvěřovali v tvé milosrdenství.*

Bože, ty naplňuješ svatou radostí svůj lid, shromážděný v dnešní slavný den tvých svatých apoštolů Petra a Pavla; dej, ať se ve všem držíme jejich nauky, protože s nimi je spjat počátek života tvé církve. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků.